

BAŞKASININ BAŞINA GELEN

FELAKETE SEVİNİLMEZ

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn hamden kesîran tayyiben mübâreken fihi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üs-vetine'l-haseneti ve tâci ru'ûsinâ ve tabîbi kulûbinâ Muhammedini'l-Mustafa. Ve men tebi'ahu bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd:

Değerli kardeşlerim damlaya damlaya göl meydana geldiği gibi insan her gün bir hadîs-i şerîf öğrense bir senede 365 hadîs-i şerîf eder. Her namazın arkasından bir hadis ezberleyecek olsa 5 çarpı 365, 2000'e yakın hadîs-i şerîf ezberlemiş olur bir senede. Epeyce bir dinî müktesebât birikmiş olur. Onun için gücümüzün yettiğince dünya kelimıyla kendi şahsî fikirlerimizle vakitlerimizi geçireceğimize Resulullah Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden okuyarak dinî bilgimizi genişletmeye gayret edelim. Tirmizî *rahmetullahi aleyh* bir latif adam

mübarek. Hadis alimi Allah şefaatine erdirdin. Rivayet etmiş ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri şöyle buyurmuşlar:

a. Allah (cc), Başkasının Felaketine Sevinenin Başına Aynı Belayı Verir

لَا تُظْهِرِ الشَّمَاتَةَ لِأَخِيكَ فَيَرْحَمَهُ اللَّهُ وَيَبْتَلِيكَ

Lâ tuzhiri'ş-şemâtete li-ehîke. Kardeşine şamata yapma. Şamata ne demek izah edeceğim. Şamata yapma sonra Allah ona rahmet eder. Onu affeder ona merhamet eyler de, *Ve yebtelîke.* Seni belalara müptela kılar.

Kısa hadîs-i şerîf ama çok uzun derin mânası var. *Şamâte*; kızan bir insanın, düşmanın, kızdığı kimsenin başına gelen bir üzücü hadiseden, felaketten dolayı sevinip tezahürat yapmasına derler. Şamata diyoruz biz Türkçe'de, Arapça'sı *şematetü'l-ağlâ*. Düşmanın şemâte etmesi yani senin başına gelen üzücü bir hadiseden dolayı 'oh iyi ki gelmiş' diye şıkıdım şıkıdım oynaması gibi yani. Öyle sevinç izhar etmesi, hoşnut olması. Oh olsun, iyi ki olmuş gibi.

Birisinin başına gelen felaket, üzüntülü bir hadise, bir insana gelmiş oluyor netice itibariyle. Ondan öteki kardeşinin -Hz. Âdem'den kardeşiz dînî bakımdan kardeşiz- sevinmesi kardeşlik duygularına aykırıdır. Olmaz. Birimizin derdi, hepimizin derdi; birimizin üzüntüsü, hepimizin üzüntüsüdür. Onun başına gelen bir şeyden beri taraftaki bir insanın memnuniyet izhar etmesi erkeklığe yakışmaz. Fazilete sığmaz, dürüstlüğe uygun düşmez.

İnsanlık dışı bir davranış şeklidir. Yanlıştır, kötüdür falan. Ama bununla kalmaz. Böyle yaparsa bir insan Allah o belaya uğrayan kimseyi beladan kurtarır, ona afiyet ihsan eder. Ona rahmetini merhametini bahşeder. Bu sefer bu şamata yapan, bu oh olsun diyen insanın başına bu belayı getirir. İlahî kanun böyle, bu hadîs-i şerîften onu öğrenmiş oluyoruz. Başkasına şamata yapmayın; sonra Allah onu affeder, sizi müptela eder. Sizi belaya uğratır buyuruyor.

Günah için de böyle bir hadîs-i şerîfi var Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin. Buyurmuş ki: Günah, işleyen kimseden

başkalarına da zarar verir. İşleyen zarara uğrayacak, günaha girecek. Cezayı hak edecek, tamam. Onun defterine yazılacak.

Ama işlememiş olan başka kimselere de zarar verir. Nasıl zarar verir. Birisi günahkarın yaptığı günahı söylerse gıybet olur o da belaya uğrar. Falanca adam şöyle kabahat işlemiş, böyle yapmış, şöyle etmiş diye söylüyor. Söyleyen kimse gıybet etmiş oluyor onu. Onun için günah yazılıyor bir. Eğer razı gelirse, hoşnut olursa, günahıtan “canım ne var bunda, ben ol-sam ben de yapardım, iyi ki yapmış, oh olsun” falan gibi günahı yapmaya razı gelirse bu se-fer, *şârekehu* o günaha ortak olur. Durduğu yerden ortak olur. Razı geldi çünkü, hoşnut oldu, razı geldiği için o günaha ortak olur.

Ve in ayyerahu. Günah işleyen kimseyi ayıplarsa. “Tüh be yazıklar olsun, onun saka-lına yakışıyor muydu ya. Evvelki sene hacca da gittiler, tüh.” diye böyle ayıplıyor mesela. *Üb-tüliye bihi.* İlahî kanunun tecellisi nasıl olur? O ayıpladığı suçu, kabahati Allah döndürtür do-laştırır ona da işletir.

“Ya sen bu duruma düşecek adam değil-din, ne oldu?”

“Bir zamanlar birisi bu kabahati işlemişti, ayıpladım da Allah beni döndürdü dolaştırdı bana da bu hatayı işlettirdi.”

Günah sahibini ayıplamayın, günah sahibini gıybet etmeyin. Günah sahibinin yaptığı günaha razı da olmayın. “Peki ne kaldı hocam, ne yapacağız?” Dua edeceğiz. Acıyın dua edin. Çünkü bu günahından dolayı başka bir bela gelecek, musibet gelecek. Aman ya Rabbi, kurtar ya Rabbi, ıslah et ya Rabbi! Çünkü onun cehenneme girmesinden, yanmasından sana bana bir fayda yok. Onun geriye kazanılmasında fayda var. İslâm’a gelmesinde fayda var. Bir hırsızın ıslah olmasında fayda var Bir katilin tevbe etmesinde fayda var.

Bir zamanlar öyle bir kabadayı birisi vardı. ismini söylemeyelim. Hapse girdi. Hapiste iyi arkadaşların yanına düşmüş. Onlar da üzerinde çalışmış, işlemişler. Tevbekâr oldu çıktı. İyi adam oldu, ehl-i iman bir kimse olarak yaşamaya başladı. Daha ne olsun ne mutlu.

Kazanılması daha güzel. O bakımdan kötülüklerden zevk almak yakışmaz bize.

Mürüvvet-mend olan nâ-kâmil-i hüsrandan kâm almaz.

Mert olan, mürüvvet sahibi olan, er kişi olan, ahlâkı sağlam olan insan başkasının uğradığı bir felaketten dolayı sevinmez. Peygamber Efendimiz'in bize öğrettiğı ahlâk bu.

b. Kırılan Dökülen Eşyalarınız İçin Kalp Kırmayın

Diđer hadîs-i şerîf.

لَا تَضْرِبُوا إِمَاءَكُمْ عَلَىٰ إِنَائِكُمْ فَإِنَّ لَهَا أَجَلًا كَأَجَلِ
النَّاسِ

08 ... el-İsfehânî hadîs-i şerîfi rivayet etmiş. Bunlar böyle her yerde, her zaman söylenmeyen hadîs-i şerîfler. Enteresan geliyor bana. O bakımdan kardeşlerimizin de ilgisini çekeceğini tahmin ediyorum. Duydukları bir hadis olmayabilir. Peygamber Efendimiz bu ikinci hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki:

Cariyelerinizi, hizmetkârlarınızı tabaklarınızı kırdı diye pataklamayın. “Vay sen misin bu bulaşıkları yıkarken benim bu kıymetli bardağımı kırdın, tabağımı kırdın.” Böyle yapmayın.” *La tadribû imâ'eküm*. Cariyelerinizi,

köle kadınları... Kadınlarınız mânasına da gelebilir bu. Yani bizler abdullahız, kadınlar da emetullah. Biz Allah'ın kuluyuz onlar da Allah'ın cariyesi. Yani o bakımdan kadınlara da söyleniyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz vurdu mu kadınlara? *La*, vallahi vurmadı. Sen niye vuruyorsun? Nerede kaldı senin hacılığın hocalığın... Sen neden vuruyorsun? Peygamber Efendimiz'in yanında sekiz sene hizmette bulunmuş Enes *radiyallahu anh*, "bir kere şöyle bir ağır söz söylediğini duymadım" diyor. Yani Peygamber Efendimiz'i örnek alacaksak her yönüyle alalım. Kibar olalım, tatlı olalım, sevimli olalım, sevdirci olalım. İslâm'a kazandırıcı olalım, ısındırıcı olalım. Tercihimiz budur. Hizmetçiye pataklama, tabakları kırdı döktü diye. Neden? O tabakların da insanların eceli gibi eceli var, diyor Peygamber Efendimiz. Zamanı gelince tabak kırılacak. O bardak gidecek.

Hocamız *rahmetullahi aleyh* saplı bardağı severdi, çay bardağını. Sapından tutup içmeyi severdi. Gittik Paşabahçe'den bir müşterimiz var. Verdik saplı bardağı seviyor diye. Ona

kalın bir sap yapmış. Kalın sapı geriye yapıştırmış. Dış görünüşü güzel, parası da pahalı. Çayı koyduk, çat çatlasın. Hey Allah'ım ne kadar da para verdik. Neyse onu kenara koyduk. Hanıma dedim ki "Buna böyle birden içine çay koyduğundan çatlıyor." İçine kaşık koyarsan çatlamaz dediler kaşık koy, dedik. İkinciye kaşık koyduk. Gene döktük. Çat diye çatladı. Onu da ayırdık bu tarafa. Bu sefer dedik ki bu ziyan oluyor. İki tarafı birden ısınıyor, dış tarafı ısınmıyor, farklı genleşmeden dolayı çatlıyor. Çaydanlığın buhar çıkan demliğin ucundan sağından solundan falan koyduk. O da kırıldı. Ben üç tanesi bize yeter, dedim. Onları köşeye dizdik...

Bardakların da eceli var dedik, tabakların da eceli var. Ama kendimizi bir ara yani sevdiğin tabaklar kırılıyor, kolay değil sabretmek. Demek ki onun da eceli varmış. Gelmiş, ne yapalım. Pekala diyecek. Bir paket tabak için, bir bardak için bir insanın kalbini kırmayacak. Çünkü insan kalbi de önemli. İnsanın kalbi de Kâbe gibi muhterem. Kâbe'yi yıkmak günah olduğu gibi insanın kalbini yıkmak da daha günah. Ama bunu dedelerimiz anlamış da biz

unutmuşuz. Biz dedelerimizin bildiği ve kullandığı ve duvarlara yazdığı ve şiirlerinde işlediği bu görüşü kaybetmişiz yeni nesiller olarak. Aradan bir fetret devri geçmiş. Bir cahiliye devri geçmiş, unutmuşuz. Dedelerimiz, mesela Yunus Emre. Yunus Emre kimmiş?

Dağdan odun taşıyan bir oduncuymuş. İnanmam. Katiyen inanmam, nasıl olur. 40 yıl odun taşımış da hiç eğri odun getirmemiş şeyhinin dergahına. Hep böyle muntazam, böyle nacar sapı gibi muntazam odunlar getirmiş. demiş ki Yunus ya dağda hiç eğri odun yok mu? “Var ama Efendim sizin dergahınıza odunun bile eğrisi yakışmaz.” demiş. Bu adam profesörden yüce. Bu adamı devlet başkanı yapmak lazım. Ne diyor:

c. Ben Gelmedim Dâvî İçün

Ben gelmedim dâvi için

Benim işim sevi için

Dostun evi gönüllerdur

Gönüller yapmaya geldim

Ben bu dünyaya dava için gelmedim. İddia için gelmedim. Böbürlenmek için gelmedim,

ben şöyleyim, ben böyleyim demeye gelmedim. Benim işim sevgi, diyor. Benim işim sevi işi, benim yaptığım işler hep Allah rızası için. Allah'ı sevdiğimden dolayı, Allah sevgisini kazanmak için. Dostun evi gönüllerdir, dost dediği Allah. Allah dost. Sevdiklerini biliyorsunuz. Dostun evi gönüllerdir. Yani Allah'ın nazargâhı olan ev; kalp oluyor, gönüldür. Ben gönüller yapmaya geldim, dostun evine imar etmeye geldim diyor.

Yunus böyle demiş, oduncuymuş. Biz unutmuşuz, biz üniversite hocasıyız. Biz güya yirminci yüzyılın medeni insanıyız. O güya on üçüncü yüzyılın, on dördüncü yüzyılın köylüsü. İnanmam. Bir yanlışlık varmış derim. Ama onlar bunu edebiyatına sokmuşlar, şiirlerinde işlemişler. Hayatlarında yaşamışlar. Birbirlerinin karşısında saygıyla, el pençe divan durmuşlar. Hizmeti fırsat bilmişler. Yaratılanı Yaratıcı'dan ötürü hoş görmeyi öğrenmişler. Tatbik etmişler. Koyundan yavaş olmayı öğrenmişler. Dövene elsiz sövene dilsiz durmayı öğrenmişler. Gönülsüz olmayı öğrenmişler. Ve onun için yedi asır nâmı yaşıyor. Yedi asır daha geçse Yunus unutulur mu?

*Şol cennetin ırmakları akar Allah deyu
deyu*

*Çıkmış İslâm bülbülleri öter Allah deyu
deyu*

*Aydan aydındır yüzleri şekerden tatlı söz-
leri*

*Cennette Hûrî kızları gezer Allah deyu
deyu*

Bu sahneler unutulur mu, bu sözü söyleyen insan sevilmez mi? Basit basit cümlelerle ne sanat yapmış. Küçücük tuğlalarla ne eser ortaya koymuş. Allah bize o şevki, o duyguyu, o inceliği ihsan eylesin.

Buhârî *rahmetullahi aleyh* almış kitabına, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bu hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki: -bunu da iyice hatırlınızda tutun.-

d. Hâkim, Sinirliyen Hüküm Vermesin

مَنْ جُعِلَ قَاضِيًا بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ ذُبِحَ بِغَيْرِ سَكِينٍ

Hâkim iki kişi arasında sinirliyen hüküm vermesin. “Biz bunu Avrupalıların klasığı sanıyorduk. Hay Allah!” Hadîs-i şerîf miymiş? Hadîs-i şerîf ya! Sen hadîs-i şerîfleri

okumazsan her şeyi batıdan geçer gelir. Batının damgasını basarlar üstüne, sen de batının sanırsın. Dil Tarih Coğrafya fakültesinin alnına yazmışlar, Hz. Ali Efendimiz'in sözlerini karıştıırıyordum, baktım “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” diye Hz. Ali Efendimiz söylemiş. Altına doğru düzgün Hz. Ali Efendimiz yazsana. Laf aşırmaq hırsızlık değil mi? Eskiden birisi birisinin şiirinden yazınca uydururmuş, başkasının şiirini kendisi yazdım diye, ben şiir yazdım dinleyin falan dermiş. Ona şiir çalmak derler, şiir intihali. Şiir çalıyor.

Şairin birisi panayırdan geziyormuş, bakmış ki birisi çıkmış şöyle yüksek tepeye etrafında kalabalığı toplamış bağırarak bağırarak şiirler okuyor, bir şeyler söylüyor falan. Bakmış kendi şiirini okuyor. Allah Allah gitmiş, dinlemiş dinlemiş konuşmasını falan. Ondan sonra şiir bitince “ya şiir çok güzel.” demiş. Kendisinin şiiri halbuki aslında. “Bunu kim yazdı acaba?” demiş. Ben yazdım, demiş. Ben yazdım diyor asıl yazan şaire karşı. Şair de bozuntuya vermeden “Ben bu şiiri mesela diyelim ki Hüseyin Ahmet yazdı sanıyordum.” “Ben Hüseyin Ahmet'im.” demiş. Konuşmadan o adamın

kolundan tutmuş, gel gidelim demiş. “Şimdiye kadar şiir çalındığını duydum ama şair çalındığını hiç duymamıştım. Şimdi onu da duydum.” demiş.

Bakın Peygamber Efendimiz ne buyurmuş, hâkim iki kimsenin arasında sinirliyen hükmetmesin. Neden? Asabiliğinden dolayı kızdığı adamın aleyhinde hüküm verir. Şöyle bir rahatlasın siniri geçsin, gidin bakalım tamam. Yarın kararımı vereyim. Almanya’da bizim arkadaşlardan bir grup arasında bir ticari ihtilaf çıkmış. İki-üç kişi bir tarafta sekiz-on kişi bir tarafta. Bir şirkette ihtilaf çıkmış. Mahkemeye düşmüşler. Bu taraf da benim ihvanım, bu taraf da benim ihvanım. İkisi de bana oy ver, diyor.

Ben de duydum mahkemeye düştüklerini. Kalktım, mahkemeye kadar gittim. Koridorda yakaladım bunları. Selam verdim, aleyküm selam dediler hürmet gösterdiler, sağ olsunlar. “Ayıp değil mi ya, geliyorsunuz yabancı ülkenin hâkimine, ondan adalet istiyorsunuz. Bana anlatın ben hükmedeyim.” dedim. “Hocam sen bizim işe karışma. Biz seni biliyoruz.” dediler. Sinirlenmiş çok, burnundan soluyor

böyle boğa gibi. “Hocam sana hürmetimiz sonsuz ama sen bu işe karışma.” Yok ya karışayım dedim. “Yok sen bu işe karışma.”

Öbür tarafa gittim, öbür taraf “Hocam ne dersen biz razıyız.” dediler. Ne güzel iş, ne dersen hükmüne razıyız. Bak bunlar razı değiliz diyorlar, sen de bir anlat meseleyi. Siz de anlatın ben dedim hakkınızda hüküm vereyim. Boşuna avukata, hâkime, mahkemeye, masrafa lüzum kalmasın; bitsin bu iş. Yok, dediler. Ben de peki dedim, ayrıldım. Ben ayrıldıktan sonra saat kaçta ise hâkim çağırmış bunları. Şöyle oturtmuş. Sakallı hacı babalar; şalvarlı, cübbeli. Bizim hacı kardeşler hepsi. Yüzlerine şöyle bakmış bakmış.

“Siz iyi insanlara benziyorsunuz. Niye birbirinizden davacı oldunuz?” demiş Alman hâkim. Siz niye böyle birbirinizin aleyhinde böyle şey yapıyorsunuz. “Hadi gidin, celseyi tatil eyledim. Gidin dışarıya, öğleden sonra üçte gelin. O zamana kadar anlaşın.” demiş. “Mühlet veriyorum, siz iyi insanlarsınız, ben sizi beğendim.” demiş. “Yüzünüzde iyi insan emaresi var. Hadi çıkın.” demiş. Çıkmışlar dışarıda konuşmuşlar konuşmuşlar karşılıklı.

Bunlara razı olduğunu söyleyen grup olumlu, ötekisi çekiştiriyor hayır diyor. İşte ihtilaf aralarında çözmek için epeyce çekimser falan demiş bu taraf, kalmış.

Öğleden sonra üç olmuş. Celseye tekrar oturum başlamış, gelmişler. Hâkim; “ne yaptınız” demiş. Efendim anlaşılamadık demiş gruptan bir tanesi. “Ne oldu, siz ne istediniz o ne verdi?” Biz 10.000 istedik o 5.000 verdi. Niha yet 7.000 oldu falan. Anlaşılamadık, demiş. “Peki o zaman hadi 10 bin de ben katayım benim hatırım için anlaşın.” demiş Alman hâkim. Aralarında bir şey söylemiş; yine “olmaz” demiş o inat eden taraf, burnundan soluyan taraf. Gene olmaz demiş. “Pekala o zaman, çıkın. Size hüküm bir ay sonra bildirilecek.” demiş. Bir ay sonra ne oldu diye merakla takip ediyorum.

Merakla sordum. Tabii o inat eden taraf haksız çıkmış. Hakim ötekilerin lehine karar vermiş. Ama şu kadar avukat masrafı, şu kadar mahkeme harcı, bu kadar bilmem ne dünyanın parası gitti. Ben onlardan para istemiyorum ki bedava hükmedecektim. Paraları ceplerine kalacaktı. Alman avukatları zengin ettiler,

Alman mahkemesine para yatırdılar. Onun ve-bali de ayrıca cabası. Ama Alman'ın uzlaştırmaya çalışması hoşuma gitti. Gidin, falan demesi hoşuma gitti.

e. Fatih Sultan Mehmed'ten Davacı Olan Rum Mimar

Biz de demek ki adalet mülkün temeli olduğu için, adalet çok önemli olduğu için, kızgınken hükmetmeyeceğiz. Fatih Sultan Mehmed ile Rum mimar davacı olmuş. Rum mimar Sultan'ı dava etmiş. Hangi devlette görülmüş devlet başkanını dava eden bir tebâ?

Belki yirminci yüzyılda artık yeni yeni olmaya başlamıştır.. Ama Fatih Sultan Mehmed zamanında şöyle elini çırparsa, “Hadi oradan cellatlar gelsin.” dese karşı taraftaki adamın işi biter. Üstelik gayrimüslim, Rum. Kadı efendinin huzuruna gelmişler. Kadı, İstanbul'un ilk kadısı. Kadıköy semtinin sahibi Hızır Çelebi. Bu oturdu şöyle Hızır Çelebi, Fatih Sultan Mehmed gelince içeriye girmiş *Selamün aleyküm* demiş kaftanını savura savura, başında kavuğu; Sultan. Fatih Sultan Mehmed Han *aleyhi'r-rahmetü ve'l-burhan*. Gelmiş baş

köşeye, oh, güzel şiltelere, minderlere bir oturmuş, bağdaş kurmuş. Hızır Çelebi şöyle bir bakmış.

“Sultanım burası Adalet Divanı. Sanık yerindesin, geç bakalım şuraya otur.” demiş. “Ya öyle mi” kös kös inmiş aşağıya oturmuş. Ondan sonra ötekisi gelmiş. İki tarafı da dinlemiş. Sen haksızsın demiş, Fatih Sultan Mehmed’e. Bu haklı, demiş. Hükmetmiş. Dava bittikten sonra Fatih Sultan Mehmed diyor ki “Kadı Efendi seni tebrik ederim. Eğer ben sultanım diye taraf tutsaydın seni şu kılıcımla haklayacaktım.” Büyüklüğüne bak. “Eğer sen ‘ben sultanım’ diye bana dalkavukluk yapsaydın seni şu kılıcımla haklayacaktım.” diyor.

Allah hakiki imanın lezzetini gönüllerimize yerleştirsin.

Bi-hürmeti habîbihi’l-Mustafa. Ve bi-hürmeti esrârı sûreti’l-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
Avustralya

Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.

